

OSM VĚKŮ ČLOVĚKA

**KRISTÝNA RANAWAT
1. BC FYZIO**

KAZUISTIKA

Chlapec vyrůstal ve vícejazyčné rodině, tudíž nebylo až takovým překvapením, že měl i v předškolním věku jisté problémy s řečí. Ve spojení s jeho občasnou agresivitou a neschopností se začlenit do kolektivu byl považován na svůj věk za podprůměrného a nikoho nenapadlo, že by se mohlo jednat o komplexnější problém. V 8 letech u něj byla zjištěna **středně těžká vada sluchu**. Lékař doporučil okamžitě začít používat naslouchátka na obou uších. Handicap byl zjištěn velmi pozdě (chlapec už byl ve 2. třídě ZŠ), ale vysvětlilo to jeho dosavadní chování a proč byl ve všem "tak pozadu". Zjištění umožnilo zajistit lepší péči jak ze strany rodiny, tak ze strany pedagogů a sociálních pracovníků.

OSM VĚKŮ ŽIVOTA PODLE ERIKSONA

- 01 KOJENEC - základní důvěra X nedůvěra
- 02 RANÉ DĚTSTVÍ - autonomie X pochybnost a stud
- 03 VĚK HRY - iniciativa X pocit viny
- 04 ŠKOLNÍ VĚK - snaživost a zručnost X méněcennost
- 05 PUBERTA - identita X zmatení a konfuze rolí
- 06 MLADÁ DOSPĚLOST - intimita X izolace
- 07 DOSPĚLOST - tvořivost a plodivost X stagnace
- 08 STÁŘÍ - integrita X zoufalství

VĚK KOJENCE

- cca 0–1 rok
- nutnost láskyplného přijetí do rodiny – těžko napravitelné
- velký důraz na vztah matky a dítěte
- pocit naděje – i přes dočasné utrpení je život v základě dobrý
+ **důvěra** v ostatní lidi, schopnost vracet a dávat ve stejné míře
- **nedůvěra**, snaha z ostatních přímo/manipulací získat potřebné

ŘANÉ DĚTSTVÍ

- cca 1–3 roky
 - uvědomění si své osoby, samostatná rozhodnutí
 - samostatná chůze a řeč
 - důležitá podpora samostatnosti rodiči
 - první období vzdoru
 - při shazování autonomie dítěte vznik předčasného špatného svědomí
- + **autonomie** v rozhodování, schopnost vzdát se kontroly
- **stud a nejistota**, přehnaná kontrola sebe i druhých, nedostatek vůle a samostatnosti
-

VĚK HRY

- cca 3. rok-začátek školy
 - možnost dohnat nesplněné předchozí úkoly
 - na samotnou hru už nikdy nebude čas - nutnost nechat děti si hrát
 - pochopení zodpovědnosti za své činy --> cílevědomost/rezignace
- + **iniciativa** - cílevědomost, objevování, riskování, spolupráce s ostatními, je ok udělat chybu
- **vina** - předem strach z neúspěchu, neobjevování, stagnace ve známém a prověřeném (“všechno prohraju a nic nedokážu”)

ŠKOLNÍ VĚK

- cca 7–10 let
 - velký náraz při nesplněných předchozích úkolech
 - neustálé srovnávání mezi dětmi – nevyhnutelné, musí obstát i mimo rodinu
 - praktické cíle, potěšení z dokončené práce, pozornost a péle, pracovitost
 - základ pro kompetenci a sebedůvěru v dospělém životě
- + **výkonnost a snaživost** – jsem šikovný, něco mě baví a jde mi to, jsem hrdý na dokončené, vím, v čem jsem dobrý
- **méněcennost** – pocit neschopnosti a neužitečnosti, nevím, v čem jsem vlastně dobrý, nemám, za co se obdivovat

PUBERTA, ADOLESCENCE

- individuální, u dívek vrchol 14–15 let, chlapci asi o 2 roky déle
 - druhé nejemotivnější období
 - zjišťování mantinelů dospělého světa – narážení, především na rodiče
 - nutné objevit a ujasnit si svoji identitu, svoje místo a smysl v životě
 - často pokračování celou první 1/2 života
- + **identita** – přijímám se, dovedu sdílet sebe sama, znám své místo ve vztahu a světě, mám perspektivu do života
- **zmatení rolí** – strach ze sdílení pocitů a pochybností, přetvařování pro přijetí druhými, srovnávání se, zmatky ve vztazích (hledám v nich sám sebe)

MLADÁ DOSPĚLOST

- od puberty až do 30 let
 - často dohánění adolescence, ujasňování identity
 - těžištěm vztahy pohlavního partnerství (s původně cizím člověkem)
 - učinit se zranitelným, otevřít se s důvěrou partnerovi
 - riziko utrpení, rozpadu vztahu – při nedostatečném předchozím vývoji se mu člověk vyhýbá
 - cílem vytvořit důvěrný vztah pro uspokojivý vývoj potomstva
- + **intimita** – schopnost otevřít se, podstoupit zranitelnost, schopnost ve vztahu dávat i přijímat, “pohostinnost”
- **izolace** – uzavřenost, střežení svých hranic ve vztahu, nedůvěra
-

DOSPĚLOST

- cca od konce školy, 25-65 let
 - cílem přispívat druhým, být užitečný - v rodině, společenství, ...
 - produktivita a plodivost, překročení sebestřednosti a pasivity, dynamický rostoucí život
 - často regres - propad do jiného věku s nesplněným úkolem (ztráta partnera --> "jančení jak v pubertě")
 - při neschopnosti pocit stagnace, život nemá smysl
- + **tvořivost a plodivost** - zúročit naučené, iniciativa, vytvořit NĚCO, altruismus, překročení vlastního ega a péče o okolí
- **stagnace** - nenaplněný život bez vizí, uzavřenost ve svém sobectví a závisti, žádná potřeba po sobě něco zanechat, vlastní bublina

STÁŘÍ

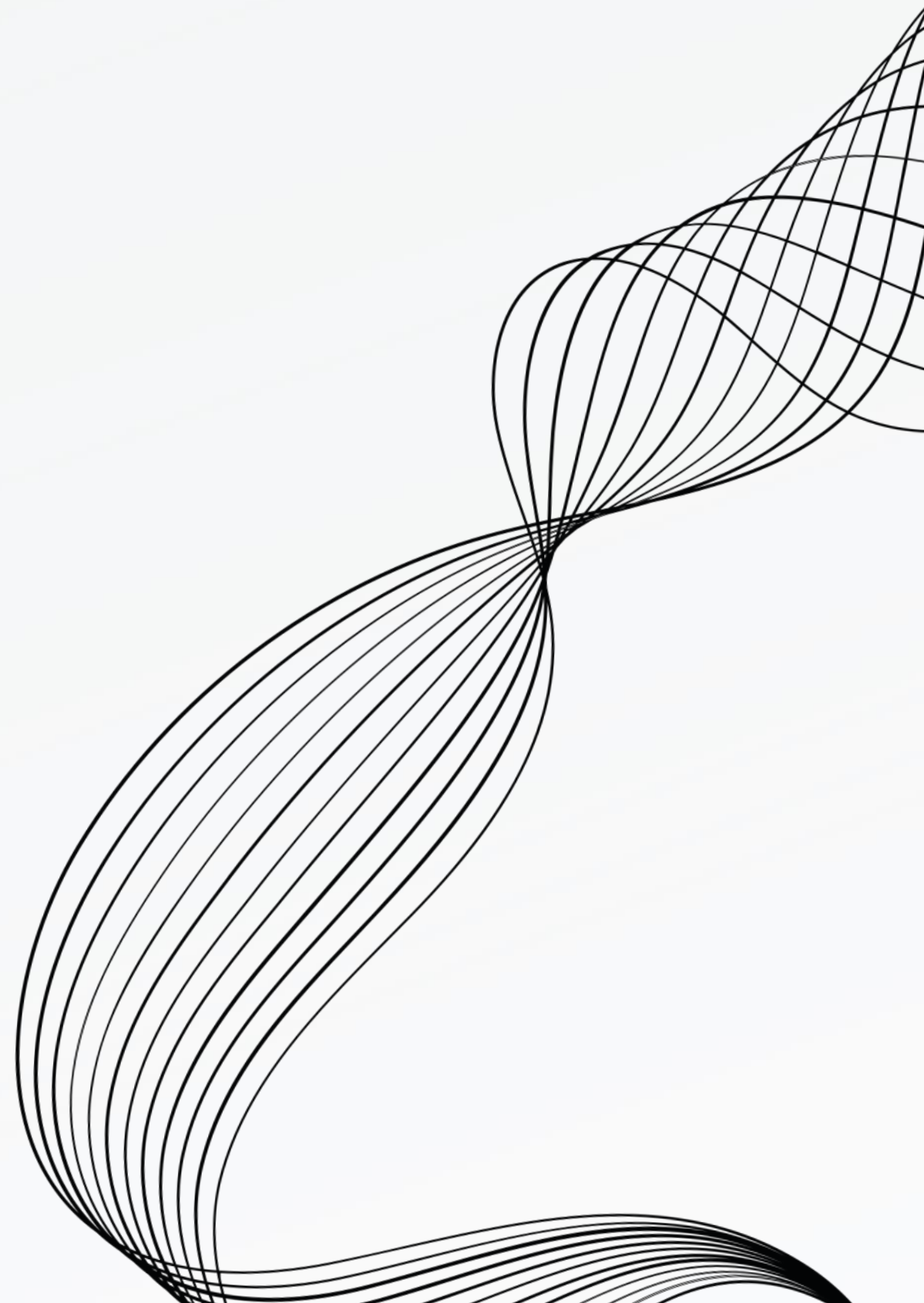
- cca od 65 let
 - cílem dospět k pocitu smysluplnosti prožitého života
 - kompletace všeho předchozího - už se nic nedožene
 - "účtenka života" - jak to bylo, co se mi povedlo, ...
- + **intergita** - naplnění díky předchozím úspěchům, přijetí existence společnosti i beze mě a konečnosti života, spokojenost se snahou a výsledky
- **zoufalství** - pocit promarněných příležitostí, lítost, snaha vrátit čas a dostat ještě šanci

**ZPÁTKY KE
KAZUISTICE**

VĚK KOJENCE

- chlapec v běžné rodině – dostává plno lásky od rodičů a starší sestry
- sluch zatím v pořádku, tudíž bez handicapů
- splněný úkol – **základní důvěra ke světu**

ŘANÉ DĚTSTVÍ

- probíhá období vzdoru
 - samostatná chůze
 - vícejazyčná rodina – řeč opožděná
 - samostatnost v rozhodování podporována
 - splněný úkol – získá **autonomie**
-

VĚK HRY

- na přelomu 3. a 4. roku infekce – velmi vysoké horečky, které “nešlo srazit”
- vyšší, ale nenaplněná očekávání schopností řeči a porozumění (ve všech 3 jazycích)
- častá agresivita při nezdarech
- rodiče i pedagogové mají pocit, že chlapec neposlouchá, ignoruje, “dělá si, co chce”
- úkol nesplněn – spíše pocit **viny**, strach ze zkoušení nových věcí, dopředu pocitu nejistoty a neschopnosti

ŠKOLNÍ VĚK

- velký náraz při nástupu do 1. třídy
- problémy s učivem, zejména s češtinou (nejčastěji neporozumění psanému i vyslovenému zadání)
- častá agresivita a rivalita mezi spolužáky - třídní učitelkou považován za "problémové dítě"
- pocity neschopnosti a neužitečnosti, žádná snaživost (i přes velkou snahu a podporu matky)
- **ve 2. třídě si asistentka vyučujícího všímá zhoršeného sluchu - posílá ho na kontrolu k ušnímu lékaři - zjištěna středně těžká vada sluchu!**

ŠKOLNÍ VĚK - PUBERTA

- od 8. roku používání naslouchátek
 - spolupráce s PPP – pedagogicko psychologická poradna
 - ve škole velmi úzká spolupráce s asistentkou + poučení všech pedagogů
 - během následujících let velké zlepšení v řeči (problémy především při skloňování a časování, chybí “cit” pro jazyk)
 - spousta pomocných opatření – např. chlapec musí sedět v 1. nebo 2. lavici, edukace pedagogů, při výuce musí být přítomen asistent, doučování, logopedie, ...
-

ÚKOLY Z JEDNOTLIVÝCH OBDOBÍ

+ **důvěra** ve svět, kladný vztah k rodičům, pocit opory

+ **autonomie**

- **iniciativa** - spíše sebeobviňování a strach z neúspěchů --> postupem času viditelné zlepšování, pochopitelné s nemožností naučit se pořádně mluvit

- **výkonnost** a snaživost - vzhledem k náročnému startu školní docházky pocity méněcennosti a neschopnosti oproti ostatním, problémy v kolektivech

- zpětně - pochopitelná agresivita i “neposlouchání”
- budoucnost - potřeba dohnat úkoly, pravděpodobné problémy se sebevědomím, důležitost podpory rodiny a edukace pedagogů na ZŠ

The background features a series of black, wavy, overlapping lines that create a sense of movement and depth. On the left side, there is a grey geometric shape consisting of a vertical rectangle and a horizontal rectangle extending to the left, partially overlapping the text.

**DĚKUJI ZA
POZORNOST**

ZDROJE

- Erik Erikson – Osm věků člověka. Online. Dětský úsvit. Dostupné z: [chla](#). [cit. 2024-01-01].
- ERIKSON, Erik. Osm věků člověka. In: Dětství a společnost [online]. s. 226–249 [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/1423/podzim2004/SOC403/um/Erikson_Osm_veku_cloveka.pdf
- poznámky z přednášky s PhDr. Ingrid Strobachovou PhD.

